

Antti Tevajärvi

2022

Video

Kesto: 18:58

Tekstitys

Artek 2nd Cycle: esittely

Nimeni on Antti Tevajärvi, olen tehnyt töitä Artekille nyt lähes 16 vuotta, mikä on todella pitkä aika. Olen ollut mukana Artek 2nd Cycle:ssa alusta alkaen, noin 15 vuotta. Tietenkin koko 2nd Cycle idea ja konsepti ovat kehittyneet paljon alkuvaiheista. Artek 2nd Cycle kunnioittaa vahvaa suomalaista muotoiluperoa. Korostamme myymälässämme ensisijaisesti Artekin perintöä, mutta meille tulee koko ajan yhä enemmän muitakin suomalaisia design-esineitä. Näin kuvailisin ytimekkäästi Artek 2nd Cycle:n lähtökohtia eri näkökulmista – museaalisista vastuulliseen kuluttamiseen – ja nämä aiheet ovat keskeisiä meille jokapäiväisessä työssä.

Osana Artekin kansainvälistä tiimiä

Me olemme osa Artekia: Artek 2nd Cycle on Artekin myymäläkonsepti, joten olemme vahvasti sidoksissa kaikkeen, mitä Artek tekee. Teemme tiivistä yhteistyötä monien muiden Artekin osastojen kanssa. Tuotteemme ovat esillä Artekin päämyymälässä Helsingissä, upouusien esineiden joukossa. Teemme paljon yhteistyötä Artek Tokyo -myymälän kanssa, ja

lähetämme heille kolme tai neljä kertaa vuodessa joukon vintage-Aaltoa, -
Tapiovaaraa, ja muita suomalaisia muotoiluesineitä japanilaisia
seuraajiamme varten. Teemme myös yhteistyötä paikallisen
markkinointitiimin sekä Artekin kansainvälisen tiimin kanssa. Minun
mielestäni erittäin kiehtovaa on arkisto- ja tutkimusapu, jota voimme antaa
Artekille, museoille ja kiinnostuneille keräilijöille Artekin vanhoja esineitä
koskien. Jos esimerkiksi Artek harkitsee pitkään tuotannosta poissa olleen
tuotteen uudelleen lanseerausta, pystymme tekemään tutkimusta meidän
verkostomme piirissä ja omien tutkimusmateriaalien avulla: millaisia tietyn
mallin muunnelmia löytyy tuotantohistoriasta? Kyseessä on siis hyvin
monipuolinen yritystoiminta.

Artek 2nd Cycle:n alkuvuodet

Artek 2nd Cycle perustettiin vuonna 2006, kun aloitimme kerätä
kokoelmaamme varten ikääntyneitä tai uudelleen maalattuja Artek-
jakkaroita ja tuoleja, joissa oli paljon patinaa. Tarkoituksena oli esitellä ne
kansainvälisillä ja paikallisilla messuilla ja näyttelyissä. Halusimme korostaa
Aallon suunnitteleminen esineiden pitkäikäisyyttä – ne vain paranevat ajan
myötä. Ensimmäinen kansainvälinen esittelypaikka oli Milanon
huonekalumessut eli Salone del Mobile vuonna 2007. Artek 2nd Cycle -
tuotteet esiteltiin japanilaisen arkkitehti Shigeru Banin Artekille
suunnittelemassa paviljongissa. Yleisön vastaanotto oli todella myönteinen.
Meillä ei tuolloin ollut vielä tarkkaa käsitystä, mihin suuntaan 2nd Cycle -
konseptin kanssa mennään. Jatkoimme esineiden etsimistä ja kokoelman
rakentamista. Kokoelmaa käytettiin usein näyttelyissä. Vasta vuonna 2011,
muutama vuotta myöhemmin, tunsimme tarpeeksi itsevarmuutta

muuttaaksemme sen myymäläksi, joka myy vintage Artek-tuotteita. Pari vuoden aikana kehitimme kokoelmaa ja pohdimme oikeaa lähestymistapaa 2nd Cycle -konseptille. Kiinnostus hanketta kohti oli alusta alkaen sen verran iso niin paikallisesti kuin kansainvälisesti, että tuntui että löysimme jotain erittäin tärkeää. Lokakuussa 2011 avasimme myymälän tänne Helsinkiin – noin 600 neliömetrin tilan. Toimintamme on tietysti paljon muuttunut tämän jälkeen. Haluamme edelleen kunnioittaa Artekin ja Alvar ja Aino Aallon muotoiluperintöä, mutta haluamme samaan aikaan esittää muitakin suomalaisten muotoilun tuotteita seuraajillemme: Artekin malleja, jotka eivät ole niin tunnettuja. Niiden suomalaisten muotoilijoiden työtä, joita ei tunneta ollenkaan kansainvälisesti. Sekä myös nimettömiä design-esineitä, joiden tekijöitä emme vielä tunne. Korostamme mielellämme kokoelmassamme kaikkea, mikä sopii yhteen modernin Artek-hengen kanssa.

Suomalaisen muotoilukokoelman rakentaminen

Meillä on aivan pieni tiimi. Lähin kollegani on Timo Penttilä, ja kuratointi on pitkälti meidän kahden tehtävämme. Tähän mennessä minun mielestäni vastaanotto on ollut hyvä. Ostamme erilaisia esineitä, emme kuitenkaan mitään mikä tulee suoraan tuotannosta – vaan joudumme etsimään kappaleita myymälään. Metsästämmme patinaa, erityisesti Artek-huonekaluissa. Ajatuksena on, että niiden on esteettisesti näytettävä kuluneilta ja ikääntyneiltä. Pyrimme myös kattamaan erilaisia suomalaisen muotoilun alueita, joita ei vielä tunneta, ainakaan kansainvälisesti. Kokoelma muuttuu ja kehittyy koko ajan, mutta minun mielestäni nyrkkisääntönä on, että pikkuhiljaa mennään yhä enemmän kohti ainoastaan suomalaista muotoilua. Meillä on italialaisten, amerikkalaisten ja joidenkin

pohjoismaalaisten suunnittelijoiden töitä piristämässä suomalaista muotoilukokoelmaa. Huomasimme, että tämä on vahvuutemme, ja siihen haluamme keskittyä.

Korjataanko vai eikö

Usein ostaessamme tietyn kappaleen saamme tietää, että se on harvinainen esine, joka on alkuperäisessä kunnossa. Arvostamme kappaleen yksilöllisyyttä siinä mielessä, että emme edes halua korjata tai restauroida sitä voimakkaasti. Toisaalta voi olla, että tietyn nojatuolin tekstiili on kulunut niin paljon, että se tarvitsee uuden verhoilun. Viikoittain lähetämme kappaleita meidän kunnostajallemme verhoiluksi ja kunnostamiseksi.

Mikä on vanhojen huonekalujen arvo?

Täällä hetkellä trendi on, että ihmiset alkavat arvostaa sitä, mitä he löytävät kodeistaan. Kyse ei ole vain rahasta, vaan kodeista löytyvän muotoiluperrinnön arvostamisesta. Tämäkin on osa meidän työtämme.

Vaikka emme aina pysty ostamaan myymäläämme esinettä, joka on asiakkaallamme kotona, voimme silti auttaa asiakkaita selvittämään kuka suunnitteli tietyn tuotteen, sekä muita yksityiskohtia.

Tuntuu siinä, että olemme edelleen arvioimassa Artekin tuotteiden elinaikaa ja siksi kysymykseen huonekalujen elinkaaresta on vaikeaa vastata.

Yritämme parhaamme pidentää Artek-huonekalujen elinikää ja käyttöaikaa. Usein se on perustarve – kun ihmisen ja tietyn huonekalun välillä on historia, on ihminen valmis panostamaan sen entisöimiseen tai verhoiluun silloin, kun se on kulunut. Tämä on yksi näkökulma, jota design-, muoti- ja huonekalutuottajat painottavat nykyään. Mutta hyvä puoli Artekissa on

myös se, että monissa tuotteissa on irrallisia standardiosia. Esimerkiksi, jos ostamme sarjan Aalto-tuoleja tai Artekin suosittuja L-jalkaisia huonekaluja, vaikka yksi tuoli saattaa olla kulunut tai selkänoja rikki, voimme silti hyödyntää projekteissamme joitain osia – esimerkiksi jalkoja, selkänojaa tai istuinta. Teemme parhaamme hyödyntääksemme jokaista osaa huonekalusta, joka ei ehkä olisi enää käyttökelpoinen sellaisenaan.

Lisää tietoisuutta muotoilun klassikoista

Minun mielestäni meillä on ollut tärkeä rooli: olemme 15 vuoden aikana lisänneet paljon tietoisuutta Artekin tuotteista. Totta kai, on malleja, jotka ovat tuttuja jokaiselle suomalaiselle, esimerkiksi kolmijalkainen Aalto-jakkara tai Paimio-tuoli. Mutta Artek on niin paljon enemmän kuin ne. Teemme paljon tutkimusta seuraajiemme pyynnöstä löytääksemme tietoja harvinaisemmista kappaleista. Pystymme tietysti arvioimaan harvinaisuustason, mutta myös tuotteen arvon. Tämäkin on paljon muuttunut viime 15 vuoden aikana. Keräilijöiden, galleristien ja muotoilun harrastajien kesken käydään läpinäkyvämpää ja avoimempaa keskustelua heidän omistamiensa esineiden arvosta. Saamme myös verkostostamme paljon uutta tietoa suomalaisesta muotoilusta ja erityisesti Artek-tuotteista. Yksi hauska tarina esimerkiksi: hankimme kauniinnäköisen mäntysohvan, jonka ostimme sen ulkonäön takia. Se oli nimetön kappale, ja vasta sen jälkeen kuin myimme sen, saimme tietää, että tämäkin sohva oli suunniteltu Artekin muotoilutoimistossa. Tämänkaltaiset löydöt, jotka ovat meille yllätyksiä, ovat mielenkiintoinen osa työtäni.

Materiaalien tuntemus on avainasia

Jos mietimme Artekin alkuvuosia, jo 1930-luvulta lähtien Aalto- ja Artek-huonekaluissa käytettiin paljon erilaisia puumateriaaleja. Ei tarvitse kuin mennä Savoy-ravintolaan, niin tajuaa, että kaikki siellä ei ole koivua – ja tämä on alkuperäinen sisustus vuodelta 1937. Käytössä oli monenlaisia puumateriaaleja – mahonkia, jalavaa, saarnia, tammea, tiikkiä – erityisesti pöytälevyjen ja istuinten viiluissa. Mutta kun koivu on todella kestävä ja tiheä puumateriaali, sitä valittiin päämateriaaliksi, erityisesti koivuvanerista taivutetuille Aalto-kalusteille ja Artekin tuotteille. Paimion parantolan vuosina, ennen Artekia, käsinojat tehtiin pyökistä, ja pyökkiin törmää aina silloin tällöin tuotteiden varhaisissa versioissa. Sodan aikana ja heti sodan jälkeen, Ruotsiin Hedemoraan perustettiin huonekalutehdas, jossa käytettiin myös saarnia taivutusprosesseissa. Olen melko varma, että saarnipuisia L-jalkoja tehtiin myös Korhosen huonekalutehtaalla. Mutta nämä ovat harvinaisia. Jos löydämme tämäntyyppistä puuta taivutetuissa irrallisissa osissa, se on hieno löytö. Mäntyä käytettiin paljon Artek-huonekaluissa, erityisesti sodan aikana 1940-luvulla ja sodan jälkeisinä vuosina. Nämä huonekalut vaikuttavat rustiikkisimmilta. Tiedän, että Aalto suunnitteli siihen aikaan muutaman tuolimallin, jossa materiaalina oli mänty. Mänty on edelleen käytössä sermissä (tilanjakajassa), mutta ehkä männyn ongelmana on se että, vaikka puuta ei hakattaisikaan nuorena, se on silti pehmeämpää puuta kuin koivu. Kuten olen sanonut, se ei sopii Aalto-huonekalujen taipuville osille. Hyvä esimerkki: kävin äskettäin Säynätsalon kunnantalolla Jyväskylän alueella. Se on kaunis Aalto-rakennus, joka muistaakseni valmistui vuonna 1952. Siellä on erikoispainos tuoleja, jotka ovat suunniteltu juuri tuohon tilaan, ja ne muistuttavat Aallon standardituolimalleja 45 ja 46.

Jos katsoo tarkemmin käsinojia, huomaa että ne ovat mäntyä, ei koivua. Jos katsoo vielä tarkemmin, huomaa että taivutustekniikka oli hyvin erilainen kuin tavallisen koivusta valmistetun 45-nojatuolin käsinojassa. Ne olivat itse asiassa leikattua puuta, eikä taivutettua. Kiinteä osa tehtiin useista männyn osista. Tämä on minun mielestäni mainittava: mänty on paljon pehmeämpää puuta, vaikka se olisi hakattu vanhempana. Siksi se ei toimi hyvin Artek-huonekalujen taivutusprosesseissa.

Artek-huonekalujen ajaton vetovoima

Tietenkin on vaikea kuvailla ytimekkäästi, mitä 'ajaton' tarkoittaa.

Työssämme ajattomuus on jotain, mikä on olennaista Alvarin ja Ainon Aallon suunnitteleminen esineiden ulkomuodossa – osa niitä on peräisin 1920-luvun lopulta, ja osa 1930-luvulta aina 50-luvulle. Ajattomuus esineissä tarkoittaa jotain, jonka kanssa haluat elää. Jotain, johon olet valmis panostamaan, jos esine kaipaa kunnostusta, jotta se säilyy kotonasi. Korostamme työssämme, että meidän näkökulmastamme ajattomuus on jotain, joka löytyy esineen yksityiskohdista. Saatat olla niin hämmästynyt näistä yksityiskohdista, että haluat jatkaa suhdetta huonekaluesineeseen. Tämä on Artek 2nd Cycle:n filosofian ytimessä – kodinhuonekalut voivat kulkea sukupolvelta toiselle ajattoman vetovoimansa, laatunsa, esteettisyytensä sekä kauneutensa vuoksi. Ominaisuuksien, joita esine tuo omistajansa arkeen. Minun mielestäni monet löytävät Artek-tuotteissa tällaisen kauneuden.